

SI TË BËHET NJË VLERËSIM I PAVARUR E I VETËDIJSHËM I KURSEVE TË FORMIMIT PASUNIVERSITAR TË OFRUARA NË RRJET PËR MËSUES GJUHE

SONILA PIRI

Fakulteti i Gjuhëve të Huaja, Universiteti i Tiranës, Tiranë, SHQIPËRI

Email: sonilap@yahoo.com

AKTET IV, 4: 751 - 755, 2011

PERMBLEDHJE

Nevoja që ka lindur vitet e fundit për të kërkuar mundësi formimi alternative në gjendje t'i ofrojë individit mbështetje për një përditim të vazdueshëm gjatë gjithë jetës, duke i garantuar pavarësi në menaxhimin e kohës e të hapësirës, është duke i dhënë hov një sistemi të ri formimi në distancë. Por përdorimi i rrjetit si mjet formimi nuk do të thotë të transferohen baza metodologjike e didaktike të efektshme të mësimdhënies tradicionale në një dimension të ri, por të rikrijohen rolet dhe funksionet e aktorëve të përfshirë, të materialeve të përdorura, të hapësirës e të kohës në dispozicion. Nëpërmjet disa skedash janë analizuar kriteret bazë të nevojshme për të përcaktuar si paraqiten faqet e internetit të këtyre kurseve si edhe vështirësitë që mund të hasen gjatë përdorimit si rrjedhojë e një infrastrukture teknologjike të ndërlikuar.

Fjalët çelës: vlerësim – kurs pasuniversitar - rrjet – formim – gjuhë të huaja

SUMMARY

There has been a certain need recently to look for an alternative education opportunity which can offer people support for lifelong updating of their knowledge, thus contributing in individuals' independence of time and space management. As a result, distance education has come up and is spreading heavily. Using the eeb as an information tool does not necessarily mean transferring all effective methodology and didactic means of traditional teaching into a new dimension; instead, it means recreating the roles and functions of the parties involved, of the materials used, of the time and space at the individuals' disposal. This study analyzes the basic criteria necessary for determining how eebPages for these courses can be presented; it also discusses the potential difficulties that can be encountered as a result of complications of the technology involved.

Key words: assessment - course – eeb - training - foreign languages

---

HYRJE

Nevoja që ka lindur vitet e fundit për të kërkuar mundësi formimi alternative në gjendje t'i ofrojnë individit mbështetje për një përditim të vazdueshëm gjatë gjithë jetës, duke i garantuar pavarësi në menaxhimin e kohës e të hapësirës, është duke i dhënë hov një sistemi të ri formimi në distancë (FnD), i njohur si "formimi në distancë i gjeneratës së tretë". FnD-ja përfaqëson alternativën e formimit tradicional që prej një shekulli, por vetëm me ardhjen e gjeneratës së tretë, e të ashtuquajturës epokë të telematikës,

ajo mund të konsiderohet si një alternativë e të njëjtit nivel dhe vlerë me sistemet e formimit në prani.

Nga pikëpamja e njohurive rrjeti mund të interpretohet në dy mënyra: si burim materjalesh e si ambient nxënies. Si burim materjalesh didaktikë rrjeti mund të përdoret për nxënien individuale ose të asistuar: Nxënia individuale karakterizohet nga të paktën dy forma vetënxënies: e para me materiale të strukturuar, pra rrjeti shndërrohet në një mjet shpërndarës (duke zëvendësuar praktikisht

postën tradicionale), e dyta si një nxënie e rastësishme me mbledhjen informacionesh e njohurish të reja falë lundrimit të rastesishëm. Në nxënien e asistuar mund të përdoren materiale didaktike të strukturuar ose të pranishme në rrjet, e cila parashikon një lloj asistence pak a shume të individualizuar, që nga testet e vetëvlerësimit deri tek tutorimi. Në të dyja këto qasje, rrjeti nënkupton një mjet të ri komunikimi, të cilit i vlerësohet shpejtësia, multimedialiteti e përdorimi i mundshëm. Ndërsa nga pikëpamja sociale, rrjeti bën të mundur nxënien e tipit bashkëpunues, duke ndërthurur teoritë e reja të nxënies me nevojat për fleksibilitet e menaxhim të kohës individuale.

Nëpërmjet disa skedash janë analizuar kriteret bazë, të nevojshme për të përcaktuar si paraqiten faqet e internetit të kurseve të formimit në rrjet, si edhe vështirësitë që mund të hasen gjatë përdorimit si rrjedhojë e një infrastrukturë teknologjike të ndërlikuar. Strukturimi i skedave vëzhguese është menduar të jetë sa më efikas në lidhje me vëzhgimin e çfarëdo lloji kursi formimi në rrjet për mësues. Pikënisja e formulimit të skedave bazohet në idenë se ndërveprimi në rrjet bëhet mbi të paktën katër nivele që janë: ndërveprimi me mjetin, i cili varet jo vetëm nga mundësitë e infrastrukturave, por edhe nga kompetencat e përdoruesit; Ndërveprimi me përmbajtjen, d.m.th. me materialet e vëna në dispozicion, cilësia e tyre dhe niveli i përshtatjes së tyre; Ndërveprimi vertikal: nga përdoruesi drejt subjekteve organizuese dhe stafit mbështetës, si teknik ashtu edhe atij edukativ e anasjelltas; Ndërveprimi horizontal, ose shpërndarja midis të barabartëve.

Skeda e parë sygjeron të vëzhgohen e të pikasen të dhëna në lidhje me infrastrukturën, ose faqen e internetit, përdorimin e saj si edhe rrugëtimin e brendshëm, karakteristikat e mjeteve ndërvepruese që paraqiten.

SKEDA 1	Ambienti i nxënies
---------	---------------------------

1) Të dhëna të përgjithshme:

Aspekti i parë i marrë në konsideratë në analizën e karakteristikave është paraqitja me të cilën

“prezantohet” faqja e internetit, ose ndërfaqja si edhe përdorimi i saj, pra lehtësia e lundrimit për një përdorues mesatarisht ekspert ose joekspert. Meqenëse kjo analizë nuk mund të jetë përmbyllëse ose të japë të dhëna teknike, janë marrë në konsideratë disa kriteret bazë, të nevojshme për të përcaktuar se si faqja e internetit i shfaqet mësuesit/studentit e nëse ky i fundit mund të hasë pengesa për shkak të vështirësive në përdorim ose nga nevoja e një infrastrukture teknologjike të ndërlikuar.

- Faqet e internetit paraqiten saktësisht nga motorrë kërkimi rrjeti të ndryshëm

- Paraqiten elementë ndihmës për një shfaqje sa më të saktë të faqeve

(Fakti që disa faqe kërkojnë shkarkim programesh, përgjithësisht falas, bëhet pengesë për përdoruesin joekspert.)

- Karikimi i faqeve bëhet në më pak se 10 sekonda me një lidhje standarte prej 56.000 Kb (Hapja e shpejtë e faqeve të internetit duke shmangur pritje të mërzitshme është një nga kriteret minimalë për të përcaktuar lehtësinë gjatë përdorimit të faqes së internetit)

- Vendosja e ikonave të lundrimit është tradicionale: në të majtë të faqes

(Edhe pse rrjeti është një fenomen akoma i ri për të krijuar një traditë të mirëfilltë, ekziston një kod përdorimi i pashkruar i cili parashikon përdorimin e disa hapësirave në funksion të lundrimit të brendshëm e të jashtëm. Vendosja e ikonës së lundrimit të brendshëm i shfaqet përdoruesit pothuajse gjithmonë në të majtë të faqes. Humbja e disa sekondave për të gjetur atë krijon zhgënjim tek përdoruesi.)

- Paraqiten korniza te sipërme, anësore e të poshtme, prania e zakonshme e të cilave qetëson përdoruesin e një ambienti të caktuar

- Simbolet grafike duhet të jenë gjithnjë të pranishme pasi bëjnë të mundur pikasjen e lidhjeve (Një simboli të caktuar i përket një faqe e caktuar)

- Është i mundur kalimi nga faqja kryesore në të gjitha zonat e faqes së internetit

- Është i mundur kthimi në faqen kryesore nga të gjitha faqet e tjera

(Kjo mënyrë dikton një rrugëtim të shpejtë pa qenë e nevojshme të bëhet një kthim mbrapa duke kaluar faqe më faqe.)

- Është i mundur kërkimi i brendshëm në faqen e internetit ose kërkimi i disa zonave të përcaktuara, si p.sh. në hapësirën “shkarkimi”

(Kjo bën të mundur të mos “humben” faqet ose materialet sepse nuk mbahen mend ku gjendeshin ato. Nuk është automatike që procesi logjik i projektuesit të faqes së internetit ndaj sistemit të hapësirave e të materialeve, të jetë i njëjtë me atë që përdor përdoruesi gjatë kërkimit.)

2) Faqja kryesore:

Informacionet dhe burokracitë ndaj kursantëve:

- Prezantimi

(Ai është thelbësor jo vetëm për arsye reklame, por sepse në të bëhet përshkrimi i detajuar i ofertës së formimit e në bazë të informatave të para i interesuari vendos nëse kursi është i përshtatshëm për nevojat e tij e anasjelltas. Qartësia e vërtetësia e përmbajtjes së prezantimit të kursit është një nga aspektet e rëndësishme ndaj të interesuarit për të ndjekur atë kurs formimi.)

- Mundësia e rregjistrimit në internet

(Rregjistrimi direkt në internet është ekonomik për sa i përket kohës. Nëse rregjistrimi do të kërkonte procedura të ndërlikuara ose zgjatje burokratike, kjo do ta mërziste të interesuarin që në fillim.)

a) Hapësirat e informacioneve dhe burokracive ndaj kursantëve

- Fjalëkyçet për hapësirat e aktiviteteve

(Dihet që për hyrjen në kurset me pagesë duhet patjetër një fjalëkyç. E rëndësishme është që fjalëkyçi të jetë i personalizueshëm e jo i dhënë nga sistemi, pasi është më e thjeshtë të ngulitet në kujtesë një fjalëkyç i vetëzgjedhur.)

- Kalendar i aktiviteteve

(Në përgjithësi këto kurse ndiqen nga të rritur që kanë angazhime personale e profesionale, prandaj paraqitja që në fillim e aktiviteteve i ndihmon ata të organizohen në lidhje me angazhimet e tyre.)

- Kalendar i dorëzimeve

(Po kështu edhe datat e dorëzimeve duhet të jenë të qarta që në fillim.)

- Tabela e informacioneve

(Është burimi kryesor i informacioneve midis organizatorit/administratorit të kursit dhe kursantëve.)

b) Hapësirat e mbështetjeve dhe materialeve

- Zëri që përmban përgjigjet për problematika të lindura në kurset e mëparshme

(Në këtë mënyrë shmanget që organizatori i kursit të japë shumë herë përgjigje për të njëjtën pyetje. Funkcioni i këtij zëri nuk është për t'u nënvleftësuar pasi përdoruesi joekspert ndjehet zakonisht i lehtësuar nga prania e këtij zëri, sepse në të sqarohen menjëherë pyetje ose dyshime që mund t'i lindin.)

- Biblioteka dhe materialet

(Është hapësira ku ruhen materialet e studimit ose materialet që mund t'u interesojnë kursantëve. Karakteristikat e saj thelbësore duhet të jenë thjeshtësia në përdorim dhe lehtësia në gjetjen e materialeve.)

- Përgjegjësi teknik

(Është shumë e rëndësishme për qetësinë e përdoruesit të ketë një përgjegjës ekspert në gjendje ta mbështesë nga ana teknike, pasi edhe përdoruesi më ekspert mund të hasë vështirësi në përdorim e një platforme të panjohur.)

- Përgjegjësi administrativ (sekretaria)

(Kursi në rrjet duhet të japë mundësinë të kontaktohen po në rrjet përgjegjës administrativ për të zgjidhur probleme të mundshme burokratike.)

c) Hapësirat e aktiviteteve:

- Forumi në rrjet

(Zakonisht është hapësira e aktiviteteve më e përdorur e llojit josinkronik e përbërë nga një faqe bazë, një “rrjetë”, në të cilën gjenden mesazhet e përdoruesve të faqes, të vendosur në mënyrën klasike hierarkike, në formë peme. Strukturimi grafik i faqes bën të mundur të seleksionohet një nga diskutimet e hapura.)

- Lista e adresave postare elektronike

(Është një mjet komunikimi josinkronik tipike e komunikimit shumë me shumë, pasi një mesazh i dërguar listës, automatikisht i dërgohet edhe të gjithë të rregjistruarve.)

- Biseda në internet

(Biseda ose komunikimi direkt në internet është në çdo platformë kursi në rrjet dhe është relativisht i thjeshtë për t'u përdorur. Ka një limit përdorimi deri në grupe me 3-4 persona, mundësisht me kompetencë të barabartë në përdorimin e tij, pasi kush shkruan më ngadalë ose shikon tastierën ndërsa shkruan mund të hasë vështirësi të ndjekë bashkëbisedimin.)

- Videokonferenca.

(Është një mjet që bën të mundur lidhjen zanore e pamore midis pjesëmarrësve në veprimtari, leksion etj. Për të përdorur videokonferencën nevojitet një aparat më i ndërlikuar prandaj përdoret rrallë.)

d) Hapësirat e komunitetit:

- Bari/pub kafe

(Është zona e komunikimit të lirë, ku mund të flitet për gjithçka. Preferohet të mos flitet për materialet e për veprimtaritë që zhvillohen në module ose në kurs. Është një hapësirë që literatura e fushës e këshillon, por megjithatë nuk është gjithnjë e pranishme.

- Prezantimi i kursantëve.

(Është hapësira në të cilën aktorët prezantohen në formë tabelash, skedash apo faqesh personale. Këshillohet edhe nga literatura e fushës, pasi në një ambient virtual, në të cilin mungojnë të gjithë faktorët fizikë, është e rëndësishme që përdoruesit të dinë me kë kanë të bëjnë edhe nëpërmjet të dhënash thelbësore të kufizuara si psh. roli që ka në brendësi të kursit, profesioni, etj.)

parashikohen periudha të sakta për aktivitetet dhe dorëzimet e detyrave)

Modulet mund të parashikojnë edhe ndërhyrje të lirë në punët dhe aktivitetet që nuk kryhen në periudha të përcaktuara.

(Në disa kurse është e mundur që modulet të përsëriten gjatë vitit, kështu kursanti të ketë mundësinë të zgjedhë periudhën që dëshiron për të ndjekur një modul.)

Aktivitetet: vëzhgime të përgjithshme

Ky zë ka për objektiv të fokusojë llojet kryesore të aktiviteteve të dhëna brenda një moduli, për të pikasur në vija të përgjithshme modelin e kursit dhe modelin e mësimdhënies të lidhur me të.

(Dihet që asnjë model nuk mund të përshtatet në formë të pastër, prandaj analiza e tyre kufizohet në predominimin e njërit mbi tjetrin.)

- Jepen detyra të përcaktuara që duhet të zhvillohen individualisht

(Përparësia e aktiviteteve të këtij lloji shpreh se moduli është më shumë i orientuar ndaj modelit të dhënies së informacioneve të mësimdhënies, sesa ndaj ndërveprimit të klasës.)

- Preferohet diskutimi i lirë ose i varur nga të dhënat e tutorëve

(Vëmendja fokusohet tek komuniteti, pra tek shkëmbimi i njohurive midis pjesëtarëve të klasës, sipas modelit të tipi konstruktivist.)

- Preferohen aktivitete bashkëpunuese të llojit me projekte

(Vëmendja fokusohet vetëm tek komuniteti dhe tek aftësitë rreth implementimit të projekteve bashkëpunuese. Ky model mësimdhënieje është i llojit konstruktivisto-social.)

SKEDA 2	Metodologjitë e përdorura
---------	----------------------------------

- Kohëzgjatja

(Orientimet në lidhje me kohëzgjatjen dhe aktivitetet janë të lidhura me modelin e kursit të zgjedhur. Nëse modulet parashikojnë një ndarje kohore të mirëpërcaktuar, kursi është projektuar sipas një strukture ndarëse me sekuenca, ku

SKEDA 3	Materialet
---------	-------------------

Analiza e materialeve është e rëndësishme për të verifikuar cilësinë e tyre nga pikëpamja e shpërndarjes e nga përmbajtja.

Paraqitja e materialeve:

- Janë të strukturuar si faqe interneti

- Janë përgjithësisht tekstore dhe të shkarkueshme nga faqja e internetit.

- Janë përgjithësisht si orientim bibliografik ose orientim rreth faqesh interneti
- Janë përgjithësisht materiale të jostrukturuara (hipoteza pune, projekte, ide)
- Materialet janë konceptuar vetëm për atë kurs
- Materialet janë ripropozim i librave të tekstit
- Materialet janë të pranishme në rrjet
- Materialet janë në formë modulesh

- Vetëm vlerësimi i pjesëmarrjes në rrjet nga pikëpamja sasi/cilësi.
- Vlerësimi i një detyre/pyetësor përfundimtar dhe pjesëmarrja në rrjet.
- Vlerësimi në prani + vlerësimi i aktiviteteve në rrjet.

PËRFUNDIME

Të regjistrohesh në një kurs formimi që zhvillohet i tëri në rrjet kërkon një vetëdije të madhe pasi duhet të përballemi me kohë, mjete e mënyra komunikimi të ndryshme nga ato që përkohjnë me skemën tonë mendore të “shkollës”, duke filluar që nga mjeti, kompjuteri të cilin shpesh nuk e zotërojmë tërësisht, deri tek gjuha e rrjetit të cilën shpesh e njohim vetëm për arsye personale. Edhe procesi i nxënies është i llojit virtual, prandaj mund të krijojë pengesa në zgjedhjen e kurseve. Për një vlerësim sa më të pavarur e të vetëdijshëm të një kursi pasuniversitar të ofruar në rrjet, është e nevojshme që mësuesi apo studenti i gjuhës së huaj të ketë njohuri rreth disa parametrash bazë që paraqiten në këto lloj kursesh formimi.

BIBLIOGRAFIA

- BANZATO M, (2002) Apprendere in rete, UTET, Torino
- CALVANI A, ROTTA M, (2003) Fare formazione in internet: manuale di didattica online, Erikson, Trento.
- MARAGLIANO R, (2004) Pedagogie dell’e-learning, Laterza, Roma.
- TRENTIN G., (2001) Dalla formazione a distanza all’apprendimento in rete, Franco Angeli, Milano..

SKEDA 4	Pjesëmarrësit
---------	---------------

Cilët janë aktorët e klasës virtuale:

- Kursantët e numri i tyre

(Klasa ka më shumë se 10 studentë; ka 10- 20 studentë. Është e përbërë nga më shumë se 20 studentë.)

- Të dhëna cilësore

(Përqindja e të rregjistruarve që kanë eksperiencë në mësimdhënie, është më e madhe ose më e vogël se 70%.)

- Tutorët

Tutori është ekspert i fushës; është përgjithësisht “instruktor”, i qartë në përcaktimin e detyrave e të dorëzimeve. Ai shmang pikëpamje personale dhe emocionale, është i shpejtë në dhënien e përgjigjeve. Vë në dispozicion materialin e duhur pa ngarkesa në informacione. Njeh e komunikon duke iu përmbajtur rregullave të etikës. Lehtëson bashkëbisedimin midis kursantëve. Jep përgjigje në kohë e nxit reagimin tek kursantët.

SKEDA 5	Vlerësimi
---------	-----------

Ka për qëllim të përcaktojë cilat janë kriteret vlerësuese të përshtatura gjatë zhvillimit të kursit formues.